

A NÉPPÉ VÁLÁS ANOMÁLIAI

Kárpáti krónika a szlovákság etnogenezisével

Különös fogantatású nép a SZLOVÁK - a huszita és a török idők találkozásának poasztumusz gyermeke. Kivétel. Sok mindenben elüt a szláv nyelvcsalád többi tagjától.

A HORVÁTOKKAL, a LENGYELEKKEL, a "kis" SZORBOKKAL stb. ellentétben nincs szokványos történelmük. Nincs a korai múltra visszatekintő, például törzseket felmutató krónikájuk. Nem ezer vagy másfél ezer éves históriára, hanem alig ötszázéves lappangó múltra tekintenek - tekinthetnek - vissza. A hajszál-gyökereket is számítva: Amerika felbukkanásának koráig, a XV. századig, egy kis jóindulattal: a Hunyadi János vezette Száva menti, észak-balkáni országrészek, kiterjedt területek sorsát eldöntő csaták korúli időkig.

Ezt bár illetékes köreik, például befolyásos történészeik, ha mindjárt tudatuk mélyére rejtetten is, de tudják, szemben a következetesen eltájolt tömeggel — tagadják.

A tagadott "alkalmatlan" historiai tényeket behelyettesítendő, s valami "alkalmasabb" múltat, valami dicsőséget is felkínáló, egyben a folytonosság (akár a virtuális utódlás) kérdéséhez is kapcsolható eredetet keresve, patyomkini megoldásra jutottak. Kikötöttek a Nagy Károly által legyőzött AVAROK és ÁRPÁD MAGYARJAI közt a IX. században eltelt rövid idő intermezzójában pár évtizedre a Kárpát-medence északnyugati peremterületein feltűnt s a Morva-folyóról elnevezett MORVÁK (a némi acsar-kodást felmutató, majd "... 902 után örökre eltűnt MARHIANIK"-MORVÁK) kurta közjátékánál, Rádásul e kurta közjátékot (megtoldva újabban Szamo — 623-608 — "valószínűsíthetően Bratislava" központú Birodalmával) "érthetően" s kiadósan feldíszítették a legjobb esetben is a Morva-folyó mentén található veligradi vagy moravai, de sokkal inkább sirmiumi - sztrimoni - Metód és Cirill ("a Konstantinápolyi Akadémia mintájára az első szlovákiai főiskola megalapítói, az európai kultúrát a héber, a görög, a latin után a Biblia negyedik nyelvével, az ászlovákkal megajándékozta apostolok" vagy a kettős kereszt, a hármassal halom stb.) eléggé különös és "szokatlan" legendáival. Lásd az ezzel rokon oláh-román s főleg Erdély történelmét érintő, azt kiforgató spekulációkat, vagy a mai MACEDONOK Nagy Sándorra szemétként vető "kontinuitás"-elméletét.

A kézenfekvő valóság az, hogy a SZLOVÁKSÁG XV. századi fogantatásának főszereplői, ha úgy tetszik, a szülők: egyfelől a TÖRÖKÖK, másfelől az ún. PSZEUDOHUSZITÁK (az Észak-Magyarországot 1428 után elárasztó, az Északi-Kárpátokban lábukat megvető, ott hosszú időre befészkelődött pszeudohuszita martalóctömegek). Következésképp - képletesen szólva - a SZLOVÁKSÁG magzati kora a XV., csecsemőkoruk kezdete a XVI. századra esik.

Itt jegyezzük meg, hogy nem csak a szlovákság, hanem "a ma a Kárpát-medencében élő népek egyike sem vezethető vissza a 890-öt megelőző időre." .. "a kabarok, a dunai szlovének beolvadása alig egy évszázad múltán bekövetkezett" - még a fejedelmek korában. S csak emlékeztetőül /nem szólva az ugyancsak beolvadt székelyekről, besenyőkről stb./, a transzhumáló VLACHOK-OLÁHOK /1859-től románok/ legkorábban a XII.-XIII. század fordulóján /Kumánia felől/ jelennek meg Erdély területén -Dél-Erdély hegyi legelőin. Az őket is említő legrégebb hiteles írásos dokumentum /okirat/ 1209-ből való. A RUSZINOK első csoportjai az Anjouk századában kapnak bebocsátást az Erdős-Kárpátok gyepüvezetébe. a török

elől /a Balkánról, Rigámezó stb. felől/ menekülő SZERBEK a hódoltság korában kerülnek Magyarországra - jutnak el mai Kárpát-medencei szállásterületeikre.

Visszatérve a SZLOVAKOKRA:

"... a szlovák nép Magyarországon alakult ki, és történelme 1918-ig a magyar történelem része." Ezzel függ össze az is, hogy "Az önálló etnikumot jelző szlovák népnévre a XV. századig nincs adat." /Az idézetek Györffy Györgytől valók./

A neki szánt szerepet századokon át betöltő s a járhatatlanság mellett mindenképp a lakatlanság jelentéstartalmát magán hordozó GYEPÜ /GYEPÜELVE, URUSZÁGSYEPÜ, GYEPÜRENDSZER / leáldozása, fölöslegessé válása után, a XII. századtól, II.Géza uralkodásának idejétől /1141-1161/ folyamatosan érkeznek a királyi udvar kezdeményezésére /szinte kizárólagosan a Német-Római Birodalom területéről, s nemcsak Sziléziából vagy Szászországból, Bajorországból, Tübingiából, hanem még Elzászból, Brabantból, Flandriából is/ a hospesek, a hospesstelepesek - szokásrendjükkel, törvényeikkel, soltészek vezetésével - az addig lakatlan /a határörtelepeket, a gyepüörhelyeket, mint például Talmács, Tlumacov, Alsókubin - kolbin=kubin=kölpény - leszámítva lakatlan/ Északi-Kárpátok - Felső-Magyarország -, azaz a Felvidék hegyeinek, völgyeinek erdőrengetegébe.

Ezek a hospesstelepesek, akik tevékenységüket mindenütt erdőirtással és utak építésével kezdték, negyed évezred alatt, vagyis a XIV-XV. század fordulójára, Zsigmond korára, párhuzamosan a kiteljesedő megye-, vár- és várbirtokrendszerrel s az elmaradhatatlan egyház háttértevékenységével létrehozták a térség, az ország rész szinte teljes településhálózatát, benne a prosperáló s részben román, de inkább gótikus hangulatot árasztó városok egész láncolatával /például: Sillein-Zsolna, Rosenau-Rozsnyó, Bartfeld-Bártfa, Bösing-Bazin, Eltsch-Jolsva, Leutschau-Lócse, Kremnitz-Könnöcbánya, Briesen-Breznóbánya, Altsohl-Zólyom, Alt Lublau-Ólubló, Schemnitz-Selmechánya, Rosemberg-Rózsahegy, Karpfen-Korpona, Kasemarkt-Késmárk, Geib-Hibbe, Theiseholz-Tiszolc etb./ Vagyis létrehozták a ma is nyomon követhető felvidéki településhálózatot, kezdve a Kis-Kárpátoktól vagy a Kis-Fátrától, át az akkori Sarkoscseren, Zólyom-erdőn /Sólyom-erdőn/, Sosoldon, Turturon, Feketeerdőn, illetve a Felső-Nyitra, Garam, Hernád stb. mentén át /Erdélyről s más országrészekről itt nem szolva / egészen a Beregszászon vagy Felsőnémetin túli Borlóiig, Hátig. Így történt ez ekkor máshol is Burópában, például a Cseh-medence ugyancsak lakatlan gyepüörvezetének a XII. századtól fokozatosan és tervszerűen betelepített, n é m e t hospesek által életre keltett jókora Szudéta-patkójában is.

Ezt a kiteljesedő világot érte elemi csapásként az ún. PSZEUDOHUSZITAK váratlan betörése: az odahaza, Csehországban kifulladt huszita táboritákhöz és a még radikálisabb, sot kimondottan szélsőséges orebitákhöz korábban csapódott martalóctömegeknek a beözönlése, az elvileg és eredetileg a király, a rendiség, az ország, az egyház s kivált a németek ellen felszított /később egyszerre a németek és a magyarok elleni kérlelhetetlen dühtől hajtott, másrészt prédaéhes/ martalóctömegeknek a Fehér-Kárpátok szorosain át történt beözönlése. Pusztító és vérengző vonulásuk több tekintetben meghaladta a tatárjárás borzalmait. Az ugyanis "csak" egy évig tartott, míg emez, bár hullámozó intenzitással, de bö emberöltön át dühögött, lángolt. Egészen az 1460-as évek derekáig, vagyis közel negyven éven át. Nagyszombattól a máramarosi

Husztig, észak-déli irányban pedig a lengyel határtól le, Pozsonyig, Lévéig, Garamszentbenedekig, Losoncig, Kassáig /volt, amikor Egerig/ terjedően.

A képzelhető méreteket öltő anyagi romlás, városok, falvak, kolostorok, templomok pusztulásán túl ekkor, ezekben az évtizedekben vesztette el az országrész - visszafordíthatatlanul - német és magyar lakosságának nagy részét. A későbbi telepítések, az újabb, a korábbi tetéző fejlemények miatt /főleg az 1620-hoz kötődő "Fehérhegy" menekülthullámát megelőző hos

szú időszak délszláv menekültáradatának "köszönhetően"/ már sosem tudták helyreállítani az eredeti állapotot. /Említést érdemel idevonatkozóan, hogy a szepességi cipszerek számára, bár csekélyke, de némi védelmet, némi menedéket jelentett a korábban - 1412 - lengyel királyi fennhatóság alá került - elzálogosított - városok státusa./

A pseudohusztita vészidőszak évtizedei nem véletlenül estek egybe a nem csak Közép-Európára nehezedő, azt félelemmel eltöltő /még királyi életet is követelő - 1444/ s a Száva torkolatánál a nándorfehérvárral /1456/ kicsúcsosodó csaták - török háborúk - időszakával. Az ország haderejének, a királyi sereg derékhadának a déli végeken folytatott s szinte vég nélküli küzdelmét - lekötöttségét - használták ki északon a jó csengésű, főként a kezdetekben igen jó csengésű husztita nével galádul visszaélő gyűlevész martalócok. Ezért lehetett, ezért volt szabad az útjuk, ezért nem akadtak emberükre, megfelelő ellenállásra a Felföldön. Az 1458-ban porondra lépő Mátyásra várt a feladat, hogy megszabadítsa országrészét ördögi koloncától, a sok-sok várba szinte kifüstölhetetlenül befészkelődött haramiáktól.

Mint feldúlt váróterem - osonó árnyakkal, gyanús alakokkal, idegenekkel, gazdátlanul bolyongó jobbágyokkal, visszamaradt "zsebrákokkal", leginkább azonban a Balkánig, Boszniáig, Tótorszáig nyúló déli területek felől egyre érkező menekültek százalmas csoportjaival, elapadhatatlan csapataival - úgy festett ez az országrész végtelennek tűnő időn át. Egészen a XVII. század végéig, a Wesaelényi-féle összeesküvésig, Thököly mozgalmáig, illetve a Bécsnél kezdődő felszabadító háborúk /1685-1699/ beköszöntéig.

A történelmi Tótország, a szlovének /tótok/ lakta és Zágráb központú Szlavónia már Mohács előtt /1526/ jórészt elenyészett. /"... a thewrewk naponkynt halthalmaznek es az wegh waragba, mynd Boznaba s mynd Horwathorzagba es Thotorzagh wegebe sokath elweth wona, kyketh kyraly chak kewlchegel sem tharthath wala..." - idézet Zay Ferenc 1521. évi jelentéséből, Az Nándorfehérvár elveszésének okából./ Előbb a Száván túli részek: Koszoruvar /1496/, aztán Szana és Ozora -berülete / 1503/, majd Orbász, utána Zágráb megye jó része és Dubica /dé-len pedig Horvátország zöme/ etb. került török kézre. A törökök két évszázadon át, 1699-ig uralták a régiót, de, szoltunk is róla, féktelen rablóhadjárataikkal, kiszámíthatatlan irányú és időzítésű portyázásaikkal, gyakran egész falvak kötélre fűzésével, máskor "csak" a janicsár gyermekadó behajtásával... már a XV. század közepétől rettegésben tartották ezt a Dráva-Száva közti s kelet felé a jórészt magyarok lakta Valkóval és Szerém megyével együtt Zimonyig, Nándorfehérvárig nyúló, jól körbehatárolt területet. Nem csoda, hogy a TÓT és a MAGYAR őslakosság teljesen eltűnt a térségből. Jelentős hányaduk elmenekült, azaz az egyetlen kínálkozó irányban: északnak menekülve /s valami okból szinte sosem nyugatnak, nem a Német-Római Birodalom "keresztény" területei felé / mentette életét. /Lásd az 1 sz. térképmellékletet./

Az ágrólszakadt menekültek látványa, olykor tömeges vonulása megszokott volt, már-már állandósult tartozéka a hódoltsági időknek /Jurisics Miklósék az Adria parti Zenggből kényszerültek az egykori gyepü széli Kösze kömtyékére /. A földönfutó délvidéki magyarok többsége /példa gyanánt gondolhatunk akár a Dráva torkolatával szembeni Szendrőről "elszármazott" drégeli hősre/ az északi hegyek karéjig szóródott szét. Sokuk a Kis-Alföldön. Tanúskodik erről többek között a még ma is tetten érhető ö-zö nyelvjárás például Szenc környékén.

A kívülálló tanú, az eseményeket szemlélő vagy észlelő magyar országglakó /az akkor már megrendült, de még egyelőre nagy többségében egyöntetű országban/ a menekülőkre mint elesettek, mint segítségre szoruló sorsüldözött keresztény testvérekre tekintett: amivel tudta ellátta, ha kellett fedezte, úttalan útjaikon eligazította őket.

A tótok-szlovenek többsége, de nemcsak ők, a vlahok is s a horvátok s más délszláv menekültek nem kis része /érthetően is; gondolva odahagyott szülőföldjük 'görbe' tájaira.../ inkább a hegyekbe vetette bizalmát; azok is fogadták "be őket, a hírből ismert felvidéki hegyek, s az oltalmat előlegező hegyek közt elszórt megannyi település - sok esetben teljesen gazdátlan települések: "viharvert" hospes-falvak, hospes-tanyák, kolostorok, hámorok nyomai, bányásztelepek, kézműiparokról /hol kibontakozó, hol virágzó manufaktúráikról, céhrendszereikről/ ismert s elismert kisebb-nagyobb - most romos városok, kontroll, vigyázó szem nélkül, gyéren vagy alig lakottan, mintha járvány, tuzvész vagy földrengés sújtotta volna őket.

Ide, ebbe a kömtyezetbe, az Északi-Kárpátok völgyeibe-zugaiba érkeztek hősünk s nem is egy századon át; az anyni helyről, anyni irányból verbuválódott s az idő árján lassanként néppé vegyülő-asszimilálódó mai SZLOVÁKSÁG elei. Itt vertek tanyát, ahol már nem örijt vad lódobogás, nincs török, s nem számít, ki lesz a szomszéd a sok-sok hazátlan ágrólszakadt "jöttment" közül, közömbös, ki merről érkezett vagy érkezik /említsünk néhányat az odahagyott, az Északi-Kárpátokra cserélt déli, balkáni vagy Balkán közeli tájak közül: Podgorje, Pozsegai-havasok, Aszuág, Zagorje, Bázaköz, Tarcali-hegység - ma Fruska Gora -, Macsó, Bosznia, Hulm /. S lehetett a jövevény ugyanúgy raskai valah, mint rác vagy magyar vagy horvát, de amonnan, más irányból, például keletről, az Erdős-Kárpátok felől érkező rutén /félíg kisorosz, félíg hucul is/, máskor polák, lengyel a Beszkideken túlról, vagy éppen nyugati hanák, cseh, sőt német - "a németek közt" meg mánta.

A legnagyobb számban azonban a Dráván túlról, a Száva vízgyűjtőjének tájairól érkeztek, mint már a legelső is, a legkorábbi földönfutók. A már Hunyadi korában, aztán Dobzse László idején - a rácok, a dalmátok, a horvátok stb. mellett - világgá ment sok-sok bánási, azaz tótországi tót, a maguk nyelvén szloven /a XIX. század közepéig váltakozón s eléggé bizonytalanul az uher, uhrata stb. mellett többnyire szloven/, idővel szlovák, a polák, hornyák, rusznák... analógiájára /legkorábban Dobrowsky - 1753-1829 - lingvisztikai munkáinak megjelenésétől datálhatóan/ Az árulkodó nőnem változata azonban máig szloven-ka, akárcsak a szloven-sloven minden származéka, például: sloven--sky /tótul/, sloven-cina /tót nyelv/, Sloven-sko /Szloven-szkó/.

Még Árva megyébe, a lengyel határ közelébe, a gorlok szomszédságába is eljutottak a Száva mellől, a tótországi s azon túli tájak hegyeinek-völgyeinek kifüstölt falvaiból elszármazottak, sorsukkal cipelve délszláv nyelvük jegyeit, félreismerhetetlen sajátosságait, köztük a tót /szloven/ dialektusok ízeit, s az új, a befogadó környezetben, még Árvában is: a nyelvi fordulatok, a grammatika, a szókincs mutatja, egyben igazolja, hogy a sokszor völgyenként /s ha fakulóban is, de nemritkán napjainkig/ s nem csak színályaiban változó tarka tájnyelvi

palettán, a keveredő nyugati, északi és keleti szláv nyelvi hatások, beütések mellett a déli szláv, a Száva menti tájakat idéző - összetéveszthetetlen - nyelvi jellegzetességek váltak meghatározóvá. Vagyis a török miatt felkerekedett dél-szláv menekülteket, köztük a voltaképpen kollektíve érintett Dráván túli tótokat-szloveneket nemcsak a túróci völgyek meg az irdatlan kiterjedésű Zólyom-erdő zugai fogadták be - vagy a "lenti" selmeci, nyitrai, gyetvai, gömöri, rozsnói hegyek, hanem még a "fenti" Tátraalja, az árvai, a lipitói hegyek, havasok vidéke is.

Még király is kerekedett soraikból, e világgá ment szlavoniai tótok leszármazottaiból: Zapolyai vagy Szapolyai János /1526-1540/, a tót király /ahogy emlegették az országban, ha neve-személye fölmerült: a tót király /, aki ugyan már a felvidéki Szepesvárbán született, a "huszita" haramiáktól nehezen és sokára visszavett hatalmas erősségekben, de fölmenői a tótok lakta Száva menti Pozsegából származtak, a töröktől már Zsigmond korában is "látogatott" vármegye ugyancsak porrá lett Zapolya nevű falujából. Aztán még a fiú, János Zsigmond is eszünkbe jut.

Visszakanyarodva az Északi-Kárpátokba, elmondhatjuk, nem véletlenül lett ez az országrész, a Felvidék, a XVII-XVIII. század fordulójára az egész történelmi Magyarország l e g s ü r ü b b e n lakott régiója ' Miként az sem véletlen, hogy II. Rákóczi Ferenc seregeinek nem elhanyagolható hányada - a ruszinokat nem feledvén - már közülük került ki, a tótok soraiból \-gepida/ - egy névvel, a germán törzsi időkre, a magyar nyelvben Braszlav Mura-Dráva-Száva menti szlovenjein is túlra visszavezethető THEUT-TÓT nével, elnevezéssel szólítva az itt meggyökeresedő, a hódoltság századaiban a Felvidéken otthonra lelt s végeredményben többségbe került nem magyar, nem német, de közülük is /a balsors szorításában / sokat asszimiláló tarka szláv nép-elegyet, /ismételve és aláhúzva:/ az eléggé változatos keleti-nyugati-északi szláv nyelvi kötődés mellett feltűnő arányú dél-szláv eredetű, délszláv nyelvi kapcsolódást felmutató s átörökítő népelegyet. Ez utóbbi, a délszláv /koncentrált előfordulásban is/ épp a központi területekre vonatkozik, épp a központi megyék, nevezetesen: Zólyom, Liptá, Felső-Nyitra, Túróc, Arva, Bars, Hont, Nógrád és Gömör sajátja. E terület dialektusaira épül a mai szlovák köznyelv is. /Lásd a 2. sz. térképmellékletet./

S harmadjára, a fentiekből is következően, nem véletlen az sem, hogy a török "fémjelezte" századokban a maradék királyi Magyarország hegyeinek védőszálya alá a legkülönbözőbb okokból elkerült, például a fehérhegyi csata után /együtt az egész szlovákság körében - a görögkeletieket kivéve minden vallásfelekezeti körében - a közelmúltig egyedülként használt c s e h Bibliával, a cseh Kralicei Bibliával együtt/ elkerült menekültek, illetve oda a Balkán felől felhúzódott, ott befogadott "török" hontalanok leszármazottai, e túlnépesedett régióból, III.Károly idejétől seregesen indulnak el a déli tájak felé, mondhatnánk, az elődök érkezésének irányába, a török alól I.Lipót alatt visszafoglalt - alélt - területek felé: legelőbb is a közeli, az 1686-ig fennállt érsekújvári vilajet /korábban esztergomi szandzsák/ elnéptelenedett tájai, üszkös települései felé: Nagysurány, Szered, Lapásgyarmat, Verebély, Vajk, Fajkürt, Bánkeszi, Megyer /a XVIII. századtól Tótmegyer, 1948-tól Palárikovo/ felé, majd a Pilis, a Cserhát, az Alföld, a Körösök felé, a ma Romániához tartozó Királyhágó felé, aztán Nagy-lakon is túl, le, Torontálba, Bácsba, egészen Újvidék környékére, majd a Szerémségbe, sőt az időközben "elfeledett" Óhaza, Tótország /ma Horvátország / tájaira, egészen Nasicéig, Pozsegáig, Punitovciig.

Hogy aztán a 2. világháború után, "Vissza az Óhazába, az Ó-haza keblére !" - Bratislavából és a budapesti rádióból, magyarországi színházakból, mozitermekből, templomokból hirdetett jelszó jegyében döntő részük /Romániából is/ "repatriálhasson, hazatérhessen", no nem a

korponai, a gyetvai, a murányi dombok világába, nem a Fáttra vagy a Zólyom-erdő völgyeibe /ezért az iménti idézőjelek/, sem Trencsén vagy Liptószentmiklós környékére, hanem a Trianonban Csehszlovákiának adományozott Mátyusföld, Csallóköz, Bodrogköz, Sajó és Alsó-Garam-mente, Ipoly völgye stb. -emberemlékezet óta magyarulakta tájak, vidékek falvaiba, városaiba, unalomig turkálva, válogatva a vagonokba parancsolt vagy hurcolt: hol deportálásra, hol kitelepítésre ítélt vagy egyszerűen "csak" eltűnt, eltűntetett /Pozsonyligetfalu... stb./ szerencsétlenek házaiban, portáiban.

Kivétel - mondtuk volt még az elején. Valóban, a felvidéki SZLOVÁKSÁG kialakulása, néppé válása mindenképpen kivétel.

Abban azonban nem kivétel, hogy tudományos piedesztálra emelt legendák, mítoszok, sok esetben egészen elképesztő állítások, hipotézisek, számadatok hirdetik történelmét. S hirdetik széleskörűen (olykor a transz tüneteivel), a fiatal állam hétköznapjainak szinte minden területére kihatóan.

A kihatásnak törvényszerűen sok a negatív vetülete, sok a torz lecsapódása, ami elkerülhetetlenül szennyezi, sőt mértelkezi a társadalmi légkört. Odáig, hogy érinti még az alkotmányban lefektetett alapelveket is. Átitatja az oktatást (lásd például az a nem csak az iskolákban mértékadónak minősített - strasbourgi "körökben" sem ismeretlen.... - Milan S. Durica-féle A szlovákok és Szlovákia történetét), átítatja a médiumok, a közintézmények berkeit, még az egyházak házatáját - a templomi szószékeket is. Felfokozottan nemzetállamira hangolja a politikai és a civil szervezetek célkitűzéseit, nem kerülve el a törvényhozó testület munkáját sem, amely, kerül-fordul, e hamis történelmi szemlélet, torz eredettudat készítésével és látszólagos igazolásával diszkrimináló törvényeket hoz, elnyomó intézkedéseket fogantat a XX. századi - honi - etnikai tisztogatásokat túlélt más nemzetiségű közösségek ellen. Így például a még talpon maradt magyarok, a XX. században egyharmadára csökkent honi magyarság közössége ellen. Megfélemlíti, hátrányos megkülönböztetésben részesíti, állandó pszichikai nyomás alatt tartja őket, időről időre bünteti közösségeiket, közösségük tagjait, miáltal előre nem látható következményekkel járó feszültséget állandósít a cseperedő országban. Bizalmatlanságot, gyűlöletet akkumulál az együttélésbe, az emberi kapcsolatokba, vagyis a rontás magvát szórja töretlenül a lakosság úgynevezett államalkotó és nem államalkotó, pánpolgári és megtűrt, azaz elsődrendű és másodrendű rétegei közé. Nemzeti alapon, a nemzeti hovatartozás alapján. - (Mint a Balkánon - például.)

Becéző hangulatunkban akár a szláv nyelvcsalád Benjámínjainak is nevezhetnénk a szlovákokat. Mindazonáltal a fentiekről sem feledkezhetünk meg. Más szóval: az eléggé ijesztő, sőt nagyon is ijesztő XX. századi eseményekre, benne a felvidéken történetekre mint mementóra figyelmezve, nem árt az iméntieket sem számon tartani.

(A mementó apropóján hadd emlékeztessünk e helyt is az anyyi mindenért felelős gyökerekre: — A napoleoni idők gerjesztette, majd sovinizmussá fajult nacionalizmussal állunk szemben, amely, akár a pestis annak idején - Petrarca korában -, menthetetlenül gyűrűzött be szinte mindenhová. Megfertőzte Kelet-Középeurópát is, ahonnan aztán az alig kezelhető pánszláv mutánsainak ökönyálain jutott el Közép-Európába s a "humuszos" Balkánra. Hogy aztán — Versailles sem feledve, főleg Sztalin és Benes óta — mint etnikai tisztogatásokban "gyönyörködhesünk áldásaiban". Aligha tudja valaki, meddig.)

Összegezőként, átlépve minden további részletezésen, elmondhatjuk: a Dráva-Száva közti /1526 előtti/ Tótország voltaképpen csak látszatra szűnt meg. Valójában, megkockáztatva az állítást, reinkarnálódott. Az történt vele, ami részben Horvátországgal is megesett: az eredetileg /ezer éven át/ tengermelléki, Adria parti - Knin és Tengerfehérvár /Biograd/ központú - Horvátországgal, amely jócskán eltolódott észak felé, azaz Horvátország átkerült a Zágráb központú, Zágráb székhelyű Tótország helyére. Tótország pedig, lakói révén — sajnos, a legújabb jugoszláviai eseményekre /a délvidéki, a boszniai, a koszovói... exodusra/ is emlékeztetve —, a XV. századtól kezdődően fokozatosan, szinte észrevétlen, akár a bűvópatak, átkerült a török rádiuszán kívül eső Északi-Kárpátok övezetébe, a "husziták" által mintegy véletlenszerűen "előkészített", szélesre tárt Felső-Magyarország hegyes-völgyes tájaira - a Felvidékre.

Urbán György